

Daartoe is noodig, dat alle belangstellenden de uitgave steunen door als abonné toe te treden en verder, dat ieder zijne medewerking verleent tot het opgeven van groeiplaatsen.

Dit kan op zeer verschillende wijzen geschieden en iedere vorm van medewerking zal door mij op hoogen prijs gesteld worden, maar om te bereiken wat bereikt kan worden is het wenschelijk, dat er gewerkt worde volgens een vast plan.

Ieder, die zich tot dergelijk onderzoek aange- trokken mocht gevoelen, verzoek ik, dit aan mij te willen mededeelen, opdat ik hem dienaangaande uitvoerig kan inlichten.

Gaarne zal ik ook zooveel mogelijk rekening houden met verschillende wenschen, die mij naar aanleiding van dit onderzoek mochten worden medegedeeld.

Dr. J. W. C. GOETHART,

Conservator aan 's Rijks Herbarium.

Conservator der Nederlandsche Botanische Vereeniging.

Adres:

Dr. GOETHART.

Rapenburg 33.

Leiden.

¹) In 1767 gaf de Gorter in zijn Flora Belgica de eerste lijsten van groeiplaatsen.

In 1800 begon de uitgave van de Flora Batava, waarin eveneens bij elke soort groeiplaatsopgaven voorkomen. Dit werk verscheen echter zeer langzaam en is bovendien zoo kostbaar dat het slechts voor enkelen toegankelijk is.

Van 1826—1829 verscheen dan de Flora Belgii septentrionalis van Van Hall.

Samenwerking tusschen de verschillende floristen begon eerst met de oprichting der Nederl. Bot. Vereeniging in 1844. De uitkomsten daarvan werden nedergelegd in den Prodromus Florae Batavae die in 1853 compleet was.

Eerst thans, dus na $\pm$ 50 jaren wordt eene nieuwe druk van dit werk uitgegeven.

²) Van wege het Ministerie van Oorlog worden verschillende kaarten van ons land gedrukt voor militaire doeleinden.

Een groot getal van die kaarten is ook in ruimer kring verkrijgbaar gesteld, maar alleen voor bepaalde categoriën van personen, die deze kaarten kunnen bekomen op aanvraag volgens nauwkeurig voorgeschreven model en langs bepaalde weg (zie b.v. *Staatscourant* 1902 n°. 15).

Voor het doel, dat ik wensch te bereiken, is het noodig, dat althans de meeste medewerkers in het bezit zijn van de stafkaart 1 : 50000 voor het gebied dat zij onderzoeken. Deze kaart moet daartoe dan nog van eene bepaalde ver- deeling en becijfering voorzien worden. Het zou nu veel te veel geveerd zijn om deze kaarten door de medewerkers zelve te laten aanvragen, verdeelen en becijferen. Daarom stel ik mij beschikbaar om daarvoor tegen kostenden prijs te zorgen.

Omdat echter het bezit van goede wandelkaarten voor ieder die waarnemingen in de vrije natuur doet van hoog belang is, wil ik gaarne ook tevens voor anderen zulke kaarten aanvragen, voor zooverre dat niet te veel van mijn tijd in beslag neemt. Ik wensch er daarom op te wijzen, dat de volgende kaarten mij voorkomen van belang te zijn.

¹⁰. Chromotopographische kaart 1 : 25000. Eene prachtige kaart in kleurendruk, in bladen van 40×25 cM. opgeplakt op linnen. Ieder blad is $\pm$ 2 uur gaans breed en iets meer dan $1\frac{1}{2}$ uur lang en kost f 0.30.

Van deze kaart wordt ook eene grijsdruk uitgegeven, in bladen van dezelfde grootte, onopgeplakt tegen 7 cents per blad. Deze bladen zijn buitengewoon geschikt om voor eigen gebruik verschillende bijzonderheden in te teekenen.

Helaas is deze kaart 1 : 25000 nog niet geheel compleet. Ieder jaar, in de maand Januari, wordt in de *Staatscourant* eene uitvoerige lijst gegeven waarin vermeld wordt (voor alle kaarten) welke bladen verkrijgbaar zijn en welke her- drukt worden.

²⁰. Eene kaart op de schaal 1 : 200000 voor het geheele land in 19 bladen.

Ook hiervan bestaat eene gekleurde en eene ongekleurde uitgave.

De ongekleurde editie van deze kaart komt mij bijzonder geschikt voor om (na verdeeld te zijn) te gebruiken om de groeiplaatsen der verbredingskaartjes af te lezen.

De schaal is echter te klein om de kaart op excursie's met vrucht te kunnen gebruiken.

De gekleurde uitgave is alleen te verkrijgen van het geheele land en kost:

Onopgeplakt, in atlasvorm, f 4.20.

Opgeplakt in 3 stukken in zakformaat f 6.—

Dito, onopgeplakt f 3.—

Onopgeplakt in losse bladen f 2.—

De ongekleurde uitgave kost als atlas ingericht f 2.— terwijl losse bladen verkrijgbaar zijn voor f 0.10 per blad.

³) Welke soorten in kaart gebracht zullen worden, kan eerst blijken bij het maken der kaartjes. Ik ga daarbij uit van het beginsel alleen die soorten in kaart te brengen, waarvoor dit van belang te achten is. Uitgesloten worden: alle aangevoerde planten, die hier geen vasten voet gevat hebben, alle tuin- en gewone kweekplanten (b.v. weide- grassen, cultuurboomen enz.) en voorloopig misschien ook die soorten, die zeer moeilijk te onderscheiden zijn. Ik schat, dat er ongeveer 6 à 700 planten in kaart gebracht zullen moeten worden, zoodat na ongeveer 7 jaren eene aanvullingseditie zal kunnen beginnen.

UIT ONS DAGBOEK.

Het geeft altijd een zeker genot, in den winter eens het dagboek over het afgelopen jaar na te lezen; men voelt zich weer geheel verplaatst in de heerlijke duinen, in een veenmoeras, op de heide of in een bosch, en het komt ons voor, alsof wij gisteren nog bepakt en beladen van een dorado thuis kwamen, ofschoon het reeds een halfjaar geleden is. Slaan wij het dagboek van het vorige jaar op, dan komt het ons weer geheel voor den geest, hoe wij destijds hunkerden naar een „orchideeënplekje” in de nabij- heid van Amsterdam, en hoe onze begeerte nog aangewak- kerd werd door het lezen van *Door het Rietland* en andere boeken van de redactie van dit blad, waarin zulke heerlijke plekjes bij de hoofdstad beschreven worden. Immers voor ons leverden de omstreken van Amsterdam niet veel meer op dan modderslooten, en weilanden met koeien. Hoe wij lang- zamerhand door excursies, wandelingen, „expedities” enz. een betere dunk van Amsterdam's omgeving kregen zal

den lezer blijken, wanneer wij hieronder het dagboek over de jaren 1900 en 1901 beknopt laten volgen.

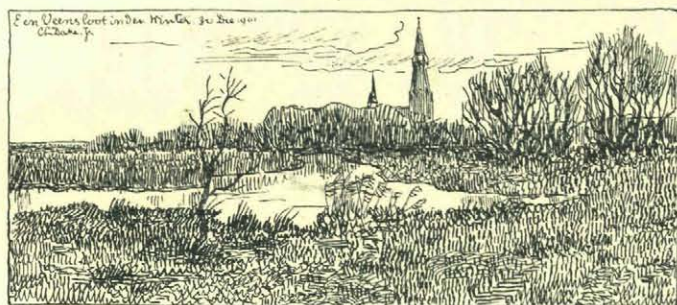
Doch eerst een kleine inleiding. Voor eenige jaren hadden 3 jongens o. a. ook de ondergeteekenden, een clubje gevormd tot het bestudeeren van de natuur en hare voortbrengselen. De eene had een aquarium, een ander weer een terrarium, de derde een insectarium, en daar wij deze arium's zoo goed mogelijk gevuld wilden zien, werden er tochtjes ge- maakt, eerst kleine, doch langzamerhand grootere, waarbij wij aanvankelijk met gewone dier- en plantensoorten in aanraking kwamen, maar zoo nu en dan toch wel eens een proefje van de zeldzaamheden of van de merkwaardige soorten kregen. Ja in het eerst was het ons vrijwel alleen om zeldzaamheden te doen, doch we zagen al gauw in, dat er onder de alledaagsche vormen ook veel te genieten is (vooral toen wij de bloemen gingen ontleden). Natuurlijk werd een dagboek gehouden, terwijl wij dit illustreerden

door onze vondsten, wat betreft planten en insecten, te bewaren. Aan een verzamelwoede als sommige liefhebbers onder onze kennissen aan den dag leggen, hebben we nooit geleden.

Zoo gingen we allengs vertrouwelijker met de natuur om; en het is ons een onmisbaar genot geworden, om wanneer de portemonnaie en bezigheden het maar even toelaten, eens de drukke stad te ontvluchten om in de stille natuur onzen geest te verfrischen. Evenals de heer C. Raad op blz. 224 van den 2en Jaargang, laten wij hier onze vondsten en waarnemingen in den vorm van een dagboek volgen.

1900.

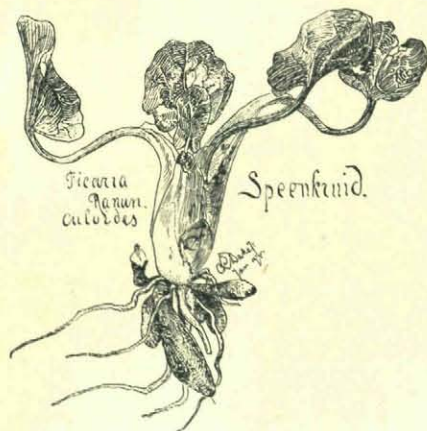
- 7 Maart. Sneeuwkllokjes en klein Hoefblad bloeien reeds. Struikheide is nog dor. Aan de Kruislaan in de Watergraafsmeer heeft *Speenkruid* groote bonte bladeren en bloeit bijna. Wilgen hebben katjes.
- 17 Maart. Veel Salamanders (*Triton vulgaris*) in de slooten. Leeuwerik zingt.
- 31 Maart. Flinker Sneeuwbuien, Paardebloem, *Madeliefje* en *Speenkruid* bloeien.

1901.

De eerste tocht in het nieuwe jaar is van vrij zonderlingen aard, het is namelijk een botaniseer- of liever een ontdekkingsstocht op schaatsen!

De datum is 11 Januari. Van kennissen hadden wij gehoord, dat op eenigen afstand van de stad een waterrijke streek was, die gemakkelijk per schaats te bereiken was. Natuurlijk bonden wij, zoo gauw als ijs en weder het maar toelieten, de ijzers onder de voeten, en in de hoop nu eindelijk eens iets moois te ontdekken, togen wij op weg. Eigenaardig is die ijsstijd toch. Overal waar men 's zomers niet komen kon, al die plekjes, zijn nu heel gemakkelijk te bereiken. Hoe dikwijls stonden wij in den zomer niet voor een breede sloot, waarachter een heerlijk veenlandje lag! Een brug toch was nergens te vinden. In den winter echter dient de sloot zelf als brug, indien er ten minste ijs ligt. Maar laten wij niet afdwalen.

Nadat wij een tijd gereden hadden, kwamen wij aan allerlei plassen en vaarten, aan welker oevers uitgestrekte moerassen bezet met elzenboschjes voor ons oog ver-

schenen. Vluggen wij de schaatsen af en gingen het zaakje eens opnemen. Daar het winter was, waren de meeste planten afgestorven, en had het geheel een geel-bruin voorkomen. De mossen vallen nu bijzonder goed in 't oog; wij telden wel een 10 tal soorten, waaronder ook bosch-mos, met vruchtjes. Tusschen het mos komen eenige zwammen op, evenals hondsdrif en speenkruid. In de elzen-wildernisjes vonden wij onze eerste mooie plant, die wij al zoo lang hadden gehoopt te vinden, nam. Kamvaren (*Polystichum Cristatum*). Deze plant vertoonde zijn groene veeren even frisch alsof het nog zomer was! Weldra vonden wij ook Stekelvaren (*Polystichum spinulosum*) en Moerasvaren (*Polystichum Thelypteris Sw.*), ook met groene bladeren. Onze tweede mooie vondst was Dopheide (*Erica tetralix L.*). De bloempjes van het afgeloopen jaar zaten er nog, hoewel verdroogd, aan. Om nog het zomerachtige van de plantengroei te verhoogen, vertoonden lischdodden nog hun kolven en bloeit madeliefje! Een klein struikje heeft groote, prachtig blauwe bladknoppen. Wij hebben het niet kunnen determineren.

23 Januari. Heeft de winter ons in de eerste helft van de maand aanhoudende vorst geschonken, in de tweede helft werden wij overstelpt met sneeuw en hagelbuien. Toch dooit het, alhoewel er nog dik ijs op de sloten ligt. Rendier- en bekermos komen op. Heide (*Calluna vulgaris*) is groen en frisch. Op vele plekken dansen groote zwermen muggen. Sneeuwkllokje steekt de bloemknoppen al boven de aarde uit.

26 Februari. In den tuin beginnen vele sneeuwkllokjes te bloeien. De bloemen zijn echter zeer klein, hetgeen zeker de oorzaak vindt in de vorst, die tot den 23en geduurd heeft. Winterkoninkje, kwikstaartje en roodborstje gezien. Van het „ontwaken der natuur” is nog zeer weinig te merken, bepaald door het slechte weer in deze maand.

2 Maart. St. Theunisbloem vormt rood gekleurde bladrozetten. Klein Hoefblad is reeds in knop.

8 Maart. Onbewolkte lucht, dus geen regen; een sinds dagen ongekend verschijnsel. Vanwege de feesten in de stad is buiten geen sterveling te zien, doch het is er des te heerlijker om. Leeuwerik zingt. Van de waterplanten begint vooral Waterpest het best te groeien. Ook Hondsdraf. Doovenetel en Speenkruid schieten flink op. Fonteinkruid heeft kleine worteltjes in de modder. Veel salamanders in prachtkleed gevangen. Aan den Diemerdijs bloeit Sneeuwkllokje.

13 Maart. Mooi zonnig weer. Waterboterbloem drijft, doch begint wortels te vormen. Sneeuwkllokjes bloeien prachtig. Trompetnarcis heeft groote bloemknoppen. Dichtersnarcis komt nauwelijks boven de aarde. In het aquarium pronken de salamanders reeds.

23 Maart. Fonteinkruid vormt zeer mooie planten. Eenige salamanders geprobeerd te vangen, doch weinig buitgemaakt, door de machtige concurrentie, die straatjongens ons aandoen. Met allerlei vormen van vischnetten, waaronder zeer primitieve, worden de slooten uitgebaggerd, zoodat geen levend wezen er meer inblijft. De inhoud van het net wordt aan de kant geworpen, en worden de „hagedissen”, zoo zij gevangen zijn, in een klein fleschje samengepropt, en thuis in een inmaakflesch, of in een school-aquarium gestopt. Elk voorjaar kan men dit weer zien, en het is voor een ernstig natuurliefhebber, die er eens op uitgaat, wel wat om nijdig te worden. Ziezo, dat is ons van het hart. Gele en witte crocus bloeien, sneeuwkllokje verlept echter reeds. Hier en daar zingen spreuwen, meezen en leeuweriken. Van riet, lischdodden en kikkerbeet is nog niets te zien. Een soort der Eereprijs bloeit met nietige bloempjes.

27 Maart. Veel sneeuw. Molge cristata heeft al eieren gelegd (een 10 tal tusschen opgevouwen fonteinkruid-bladeren gevonden.)

C. L. DAKÉ JR. en FRANS BUENO DE MESQUITA.

